

21 april 2017

Betreft: Zaai-instructie PARTRIDGE-maatregelen

In 2016 is Brabants Landschap, samen met ANV Altena-Biesbosch, WBE Land van Altena en NBV Altenatuur het Europese project 'PARTRIDGE' gestart om de natuur op het boerenland te beschermen. U voert in het kader van dit project biotoopverbeterende maatregelen uit. Via deze brief willen we u informeren over de wijze van inzaaien. Het gaat om de pakketten: PARTRIDGE-bloemenblok en PARTRIDGE-keverbank. Aangezien de mengsels gedeeltelijk bestaan uit zeer fijne zaden verdient de zaaibedbereiding en de zaai bijzondere aandacht, omdat anders een gedeelte van het zaad niet zal opkomen.

Algemene instructie grondbewerking

- Zorg ervoor dat de grond tijdig is bewerkt en vlak ligt. Door een bewerking min. 2-3 weken voor de zaai uit te voeren, kan het zaaibed nog wat bezakken en wordt een vals zaaibed gemaakt waarin onkruiden kiemen. De eerste bewerking kan (als de kleigrond het toelaat) al in maart worden uitgevoerd (vergelijk de periode dat o.a. de suikerbieten worden gezaaid). Door nogmaals evt. tussentijds én bij zaai een grondbewerking uit te voeren, wordt de kieming van ongewenste kruiden aanzienlijk verminderd en zijn er minder problemen met onkruiden in de rand.
- De grondbewerking voor zaai dient u zo ondiep mogelijk uit te voeren; max. 2 cm, om te voorkomen dat de zaden droog komen te liggen.

Algemene instructie inzaai

- U kunt het beste in de tweede helft van april zaaien (maar uiterlijk 30 april), afhankelijk van de grond omstandigheden en temperatuur. Van belang is een warme(re) grond zodat het mengsel vlot kan kiemen.
- Een pneumatische rijenzaaimachine is goed af te stellen op kleine hoeveelheden.
- Voorkom ontmenging van het mengsel in de zaaimachine door deze pas op het land te vullen en tijdens het zaaien regelmatig te roeren.
- De zaaimachine afstellen op de juiste hoeveelheid is bij deze mengsels erg moeilijk. Het is een optie om twee keer de halve hoeveelheid te zaaien, dan weet u zeker dat u uitkomt met de hoeveelheid zaad.
- Zaaien:
  - a) zaaidiepte 2 cm
  - b) bij grotere oppervlakken het zaad zaaien met een pneumatische of een nokkenrad zaaimachine
  - c) bij kleinere oppervlakken kunt u ook met de hand zaaien en erna ineggen
  - d) bij droogte of onvoldoende aansluiting: **rollen**
  - e) Zaaizaadhoeveelheid: afhankelijk van het gekozen beheerpakket, zie mengsels.

Specifieke instructie voor 'Bloemenblok'

Het bloemenblok bestaat uit een perceel of strook van minimaal 0,5 hectare groot en minimaal 12 meter breed, ingezaaid met kruiden en bloemen en/of braakliggend. Jaarlijks wordt de helft opnieuw aangelegd. Dit om het opkomen van onkruiden te voorkomen.

Het bloemenblok heeft voor de patrijs meerdere voordelen. Zo kunnen zij hier foerageren, zich voortplanten en verschuilen voor predatoren. Het mooie aan het bloemenblok is, dat nog vele andere vogelsoorten hier van kunnen profiteren. Ook vlinders, bijen en hommels zullen optimaal genieten van het grote aanbod van bloemen.

Voor het zaaien van het bloemenblok vragen wij u aandacht te geven aan de volgende twee punten:

- Het zaaien moet oppervlakkig gebeuren. U kunt het zaad licht inharken. Houdt er rekening mee dat als het betreffende stuk grond al gefreesd is, dit niet nodig is! Een regenbui zal het werk voor u doen.
- De zaden van de bloemen zullen in grootte verschillen. Zaaimachines zijn daar lastig op in te stellen. Daarom is handmatig zaaien voor het bloemenblok het beste. Meng per kilo zaden een kruiwagen met licht vochtig zand. Ook voor grotere stukken grond werkt deze methode goed.

Specifieke instructie voor 'Keverbank'

De keverbank bestaat uit een opgeploegde strook van 3 m breed, ingezaaid met grassen en gecombineerd met een 2^e strook van 3 m breed die braak ligt. Deze zal eenmalig ingezaaid worden.

Een keverbank heeft voordelen voor onder andere insecten, maar ook voor de boer zelf. De keverbank creëert voor insecten de gelegenheid om te kunnen overwinteren. Roofinsecten doen het goed in een keverbank, wat ten gunste is van de boer. De roofinsecten gedijen op de plaaginsecten tussen uw gewas. Als dit op een juiste manier wordt uitgevoerd, kunnen er wel 1,000 insecten per vierkante meter leven.

Voor het zaaien van de keverbank vragen wij u aandacht te geven aan de volgende twee punten:

- Creëer een strook van ongeveer 0.4 meter hoog en 3 meter breed. De lengte van de keverbank hangt af van de afspraken in de overeenkomst.
- Laat ruimte over tussen de uiteinde van de keverbank en de perceelsrand, zodat er geen problemen ontstaan wanneer er rondom de keverbank gewerkt moet worden. Deze ruimte is ook belangrijk om predatie te beperken.
- Ook bij de keverbank wordt geadviseerd om handmatig in te zaaien. Zie instructie hierboven.

Voor meer informatie kunt u terecht bij onze veldcoördinator Meeuwis Millenaar.

Namens het projectteam PARTRIDGE,

Met vriendelijke groet,

Jochem Sloothaak